

ELŐFIZETÉSI ÁRA
 JÓ SZERENCSE" MELLÉKLETTEL EGYÜTT
 EGÉSZ ÉVRE 12.— K. | NEGYED ÉVRE. 3.— K.
 FÉLÉVRE 6.— K. | EGYES SZÁM —.60 K.

FŐSZERKESZTŐ:
 DR. BISCHITZ BÉLA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 BUDAPEST, IV. (BELVÁROS), MOLNÁR-UTCA 33
 TELEFON 108—00.
 HIRDETÉSEK mm. SZÁMITÁSSAL DIJSZABÁS SZERINT.

Közlemények átvételét csakis a forrás megnevezésével engedjük meg.

Kőbányaüzemek ökonomiája.

Irta: Erney Dezső főmérnök.

Közeteknek hegyoldalról vagy sziklafalról való fejtése, továbbá a feldolgozáshoz való előkészítése a munkálatoknak sorrendje szerint 3 főrésze osztható: 1. a robbantáshoz szükséges furt lyukak furása, azok megtöltése és lerobbantása. 2. a nyert kötőbök aprítása és tovább szállítása. 3. a tulajdonképeni aprítás vagyis az a munka, amelyet a kötő telep végez. Nagy kötő telepek eszközlik a kövek aprítását és ezen gépek már mindenütt nagyon elterjedtek, majdnem minden kőbánya üzemben találunk ezen célnak legjobban megfelelő berendezéseket, amelyek az aprítással járó költségeket a minimumra redukálják. A kikészítés ezen fázisánál vajmi keveset lehet javítani telep economiájára vonatkozólag.

A lerobbantott anyag szállítása siklókon vagy kis vonatokkal, amelyeket különböző tüzelő anyagokra berendezett lokomotivok vontatnak, történik és ahogy egészen a törő berendezésig jut az anyag a bánya berendezésének ezen része is ma már gazdaságosan rendezhető be a helyi viszonyoknak legmegfelelőben úgy, hogy a megtakarítások itt is már alig-alig fokozhatók.

A bányaüzemnek azon egyetlen fázisa, amely még fejlődésre leginkább képes és ahol megtakarítások még leginkább érhetők el, továbbá ahol a teljesítményt lényegesen megnövelhetjük, éppen a kőbányaüzem legelső fázisa, vagyis a robbantáshoz szükséges furt lyukak előállítására.

A furt lyukaknak gépi üzemmel való megfurása ma már nem új dolog, mégis elmondhatjuk, hogy nagy bányák azok ma még, melyek a gépi furás előnyeit belátták és különböző rendszerű furógépeket vezettek be, a kis bányák azonban legnagyobbbrészt azon a nézeten vannak, hogy a kézi furás nem gazdaságtalan. Határozottan állíthatjuk, hogy idevágó tapasztalataink szerint bármely kőbányaüzemben is a furt lyukak előállításának a költségei 60—80 százalékkal redukálhatók a gépiüzem bevezetésével. Ezen százalék azonban még lényegesen fokozható, ha kellően értjük a gépiüzem nyújtotta előnyöket még alaposabban kihasználni.

A következőkben éppen ezen előnyökre akarunk pár szóval rámutatni és ezért köves-sük a bányában végződő munkálatokat. Tegyük fel, a furó gép felszerelve üzemre készen áll a bányában; a munkások a gépnél vannak, az első furó a furófejbe van már illesztve, a gépet most megindítjuk, azt előre etetjük oly mértékben, mint a mily mértékben a furt lyuk keletkezik; az első furót lefurjuk, a furással meg kell állanunk és a furót ki kell cserélnünk. Ezáltal néhány perc elvész, mert ezen idő alatt furt lyukat nem állíthatunk elő. Egyszerre kb. 1¹/₂ m. hosszú furóképesek lefurni. A furó cserélésekor a furt lyukat is tisztítanunk kell, az ez által előálló idővesztés kb. 2—10 perc s ezen idővesztés minden 1¹/₂ m. furt lyuk után ismétlődik. Ha három lábra szerelt furógépekkel furunk, akkor az egyszerre furható furt lyuk mélysége az etetőcsavar hosszától is függ; a furókalapácsoknál azonban a kezelhetőség adja meg ezt a hosszt, ugyanis tekintettel kell lennünk a kalapács és a szabadon álló furó acél hosszára, amelynek túl magasnak lennie nem szabad, mert különben a munkás nem tudja erejét kellően érvényesíteni és így itt is kb. kiadódik 1¹/₂ m. hossz.

A furási idő 1¹/₂ m. lyuk furására igen különböző és függ a közet furhatóságától, azonkívül befolyásolja a furási eredményt az anyag structurája, hogy vajjon hasadékos, vagy tömör közetben dolgozunk-e; általában 1¹/₂ m. furt lyuk elkészítéséhez 3—12 percet számíthatunk. Eddigi tapasztalásaink gyakran mutatták, hogy tisztán turásra felhasznált idő ugyanannyi volt, mint a mennyit az acélváltásra és furt lyuk tisztítására fordítottunk. Jó munkások szigorú felügyelet alatt 1¹/₂—3 p. alatt, csekélyebb mélységeknél 1 p. alatt végzik a furóváltási és tisztítási munkálatokat.

Miután az első furt lyukat befuruk, az embernek a géppel tovább kell menni. A gépnek ezen átállítása nagy gépeknél természetesen több időt igényel, mint kalapácsosoknál, 2 ember könnyen tovább szállíthatja a három láb gépet és fel is szerelheti újra 10—25 p. alatt, természetesen a furógép új felállítási helye már megfelelően elő volt készítve. A gyors munkának egyik legfontosabb feltétele, hogy az új furóhely előre elkészítettessék, mert ez által igen sok időt nyer-

hetünk és a furási teljesítményt lényegesen növeljük. A következőkben egy furt lyuk lefurasához szükséges időt a végzett munkákkal együtt részletesen adjuk.

I. 600 mm. lefurasához szükséges idő	9 p.
A gép visszacsavarolása és a furó kiemelése	1 p.
A furt lyuk tisztítása, újfuró behelyezése és előre csavarolás	1 p.
II. 600 mm. lefuras	13 p.
III. " " "	12 p.
Szállításhoz és felállításhoz szükséges	15 p.
Légnyomás	4.7 atmosféra
A furógép henger átmérete	82 mm.
Az első furó átmérete	63 "
Az utolsó "	45 "
A furt lyuk teljes mélysége	1800 "

Ha már most szem előtt tartjuk a furási munkának teljes menetét, könnyű egy matematikai formulának felállítása, amelyben az összes economiát befolyásoló tényezőket felvehetjük, ezt a formulát még Gillette állította fel és miután éppen ezen képlet igen jól mutatja a különböző tényezők befolyását, a következőkben ismertetjük

Legyen $A =$ furt lyukak folyó méterekben, amelyeket egy munkaszakmány alatt lefurnak

$Z =$ az idő percekben, amelyeket a furási munkákra fordítottak;

$t =$ 1 m. lefurasához szükséges furási idő percekben (ez természetesen kőzetenként más és más).

V_1 veszteség percekben, amelyet nagy gépeknél a gép visszacsavarolása, a furt lyuk tisztítása, új furó behelyezése, továbbá az előrecsavarolása okoz, ez kb. 3-4 p.

$l =$ etetőcsavar hossza, amely nagy gépeknél átlag 600 mm.

V_2 veszteség percekben, amelyet a gép továbbszállítása s az új furóhely rendbehozatala okoz. Gillette szerint ez kb. 5 perc, horizontális gyors-továbbszállításnál, 3-láb gépeknél 12 p., normális továbbszállításnál 20 p., lassu továbbszállításnál és 30-40 p. nehéz üzemviszonyok közt.

$T =$ teljes mélysége a furt lyuknak méterekben.

Tekintettel már most a fentiekre Gillette a következő formulákat adja nekünk:

$$A = \frac{Z}{t + \frac{V_1}{l} + \frac{V_2}{T}}$$

$A:$ a furt folyóméterek száma annál nagyobb lesz, minél kisebb a fenti törtnek a nevezője. Vizsgáljuk most külön-külön az egyes faktorokat:

t különböző kőzetek szerint és arra vonatkozólag tapasztalatainkra támaszkodhatunk s a következő tabella kellő tájékozódást nyújt. A gépen mért 4.7 atmosféra légnyomásnál, ha a furógép hengerének átmérete 82 mm., a teljesítmény kb. a következő:

Puha homokkő és mészkő	9-11 p. m.-ként
Középkemény mészkő	10-12
Kemény gránit	15-18
Nagyon kedvezőtlen kőzetben	25-30 "

Ezen adatok 70-38 mm. furó él átméretre vonatkoznak, tehát ezen adat bizonyos kőzeteknél állandó. Nézzük már most a másik tényezőt!

$\frac{V_1}{l}$ miután l egy fix hossz m.-ben, amely a géppel pontosan meg van adva, tehát V_1 -et kell oly alacsonyan, ahogy lehet tartanunk, erre átlag 4 p.-et számíthatunk.

Következik a III. tényező: $\frac{V_2}{T}$,

V_2 -t kell kicsinyre tartanunk és T -t lehetőleg nagyra, ez egy nagyon fontos körülményre figyelmeztet és szembeszökően mutatja a mély furt lyukak fontosságát, melyek kellő átmérettel furva rendkívül nagy eredményt biztosítanak.

Ezen pontnak fontosságát néhány számadattal is akarjuk bizonyítani. Tegyük fel, hogy egy 10 órás munkaszakmányban $Z = 600$ perc, továbbá $t = 10$ perc középkemény mészkövet véve alapul. $V_1 = 4$ p., fentiek alapján; l mint fentebb mondtuk 600 mm., végül $V_2 = 15$ p. legyen és akkor, ha

$$T = 1 \quad 2 \quad 3 \quad 5 \quad 10 \text{ m.}$$

Akkor a fenti képletből: $A = 19 \quad 25 \quad 28 \quad 31 \quad 33$ "

Amint ebből látjuk tehát, mélyebb lyukaknál lényeges több teljesítmény adódik.

Ha már most ugyanezen adatokat megtartjuk, lássuk mennyire is csökken a teljesítmény, ha a munkások 4 p. helyett 10 p.-et használnak. A gép visszacsavarolására, furóacél váltásra, lyuk tisztításra, legyen a jelen esetben is-

$$T = 1 \quad 2 \quad 3 \quad 5 \quad 10 \text{ m.}$$

Akkor a képlet szerint: $A = 14 \quad 17 \quad 19 \quad 20 \quad 21$

Ebből aztán világosan láthatjuk, hogy mennyire csökken a teljesítmény, ha a munkások munkájuknak ezt a részét kevesebb energiával végzik.

Tegyük most fel, hogy újra az első esettel van dolgunk. V_2 legyen azonban 30 p., vagyis a gép újra való felállítása és az új furóhely helyreigazítása 30 p.-et igényel, akkor a teljesítmény a következőképen adódik:

$$T = 1 \quad 2 \quad 3 \quad 5 \quad 10 \text{ m.}$$

és akkor a fenti képletből: $A = 13 \quad 19 \quad 22 \quad 26 \quad 31$

Tehát mindezekből aztán a következő tanulságot vonhatjuk le.

Furjunk lehetőleg mély lyukakat, készítsük elő az új furóhelyet, már előre is vezessünk be egy oly fejtési módot, ahol az idővesztés, amelyek a gépek egy helyről a másikra való szállítás által keletkeznek, minimumra redukálódjanak. Gyakoroljunk szigorú felügyeletet munkásainkon, hogy időt ne veszítsünk. A felügyelettől függ a V_1 tényező.

Mély furtlyukak előállításához erős 3 láb gépeket ajánlunk, amelyeket bizonyos fejtési módozatoknál a furókalapácsok felé helyezünk, mert mély

furólyukaknál nagy átmérővel sokkal nagyobb eredményeket tudunk elérni s ezáltal a T is megfelelően nagy lesz. A V₂-nek kedvezően való tartásánál a megfelelő fejtési rendszert kell a bányába bevezetni.

Ezzel elérkeztünk a kőbánya-üzem egy új fejtetéhez, amelyről azonban legközelebb fogunk szólni.

Eljárás földalatti csővezetékek fektetésére.

Ismeretes már eddig is, hogy a házak és az utivezeték kapcsolására szolgáló földalatti vezeték fektetését építési gödör nélkül lehet végezni, a csatlakozási helyen azonban építési gödröt mégis kellett ásni.

Találmány tárgya oly eljárás, mely lehetővé teszi, hogy a csatlakozási vezeték az illető háztól kiindulva, teljesen földalatt építsük. Ekkor furóberendezés segítségével az utivezeték felé furólyukat létesítünk, melyet vagy csővel kibélelünk, vagy kibélelt

a (b) furórudazat a megrajzolt foganatosítási alaknál öblítővezetéket alkot, melyhez a vízvezeték csatlakozik.

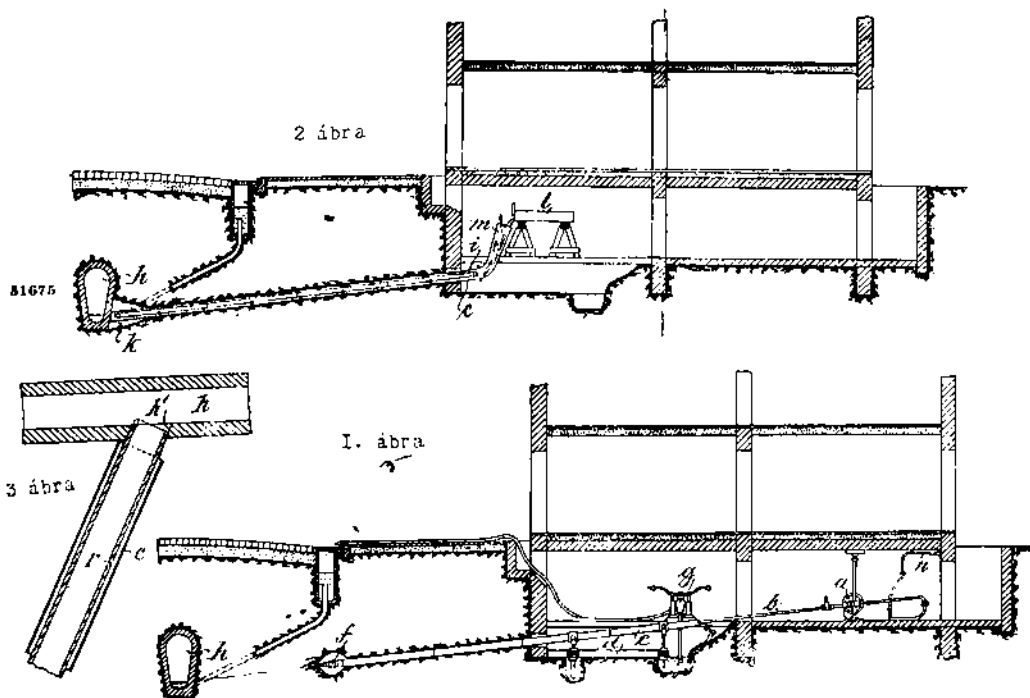
Célszerű, ha ugynevezett kiterjeszhető furóval dolgozunk, melynek (f) fejét a furás befejezte után a (c) bélésűcsővön át ki lehet húzni.

Az eljárást akként foganatosítjuk, hogy az (f) furó segítségével a (c) bélésűcsövet a furólyukba ismert módon behúzzuk, tehát a bélésűcső benyomása nem szükséges és az gyöngye, vékonyfalú cső is lehet. Eme csőnek (d) vezetőszerkezete van.

A furásnál a (b) rudazaton bevezetett víz a furólyisztet a (b) rudazat és a bélésűcső között kiöblíti.

Miután a furólyuk a (h) fővezetékig elért, a furót visszahúzzuk és a tulajdonképeni (i) csatlakozóvezetéket vezetjük be (2. ábra). Az (i) csövet végein dugóval zárjuk el.

A (h) utivezetéknél furás vagy öblítés által nagyobb (k) üreget létesítünk. Most már a (c) csőhöz egy (m) tölcserő kapcsolunk és az (l) keverőszerkényből a (c) csőbe megkeményedő anyagot töltünk. A

nül hagyunk. Ebbe a furólyukba bevezetjük a tulajdonképeni csatlakozócsővezetéket képező belső csövet, azután pedig a két cső, vagy a belső cső és a furólyukfal között lévő közt valamely megkeményedő anyaggal tömitjük. Ennek következtében a furólyukba bevezetett belső cső igen vékony falu lehet, amennyiben az csakis a beöntendő megkeményedő anyag magját képezi. Az uti csövet az ekként készült csatlakozó csővön át megfurjuk.

A csatolt rajz

1. ábráján a furólyuk hajtása,
2. ábráján a csatlakozóvezeték elkészítése látható, míg a
3. ábra a 2. ábrán látható művelet módosítása.

A ház pincéjében egy (a) furógépet állítunk föl,

anyag először a (k) teret és azután az (i) és (c) cső között lévő közt tölti ki. A furólyuk (k) kiöblösödése által a csatlakozó cső és (h) utivezeték között nagy csatlakozó fölület létesül.

A betöltött anyag megkeményedése után az (i) csőből a dugót eltávolítjuk és a (h) utivezetékbe a csatlakozó nyílást furjuk. Célszerűen ugynevezett magfurót alkalmazunk erre a célra, mely a magot sértetlenül emeli ki úgy, hogy a mag minőségéből megállapíthatjuk a csatlakozás minőségét, hogy az minden oldal felől elég tömör-e.

Az eljárás foganatosításánál természetesen nem szükséges föltétlenül az, hogy a furó a külső (c) bélésűcsövet a furólyukba magával behúzza.

Az eljárás akként is foganatosítható, hogy az

RUGGYANTAÁRUKAT, ASBESTÁRUKAT, SZÁRAZ és ZSIROS
TÖMITÉSEKET LEGMEGBIZHATÓBB MINŐSÉGEKBE SZALLIT AZ:

ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V. ZRINYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA.

fővezeték megfurását nem végezzük a már kiöntött csatlakozó vezetéken át. Ekkor az eljárást akként fogantatosítjuk, hogy a megfurandó utvezetékig érő furólyukon át a fővezeték falába kupalaku lyukat furunk és ebbe nyomjuk be a csatlakozó vezetéknek megfelelően megvékonyodó végét esetleg tömitőanyag közvetítésével. Furásnál a (c) bélésűcsövet közel a (h) fővezetékig húzza elő a furó, a fővezeték falának megfurására oly furót alkalmazunk, mely kupalaku (h1) lyukat létesít.

A végén megfelelően kupos (r) magcsövet a munkahely felé eső végén toljuk be a furó által létesített (h1) lyukba, esetleg tömitőanyag használata mellett. Alkalmos talaj esetében a (c) bélésűcső el is maradhat.

Az ismertetett eljárás, mely szerint a furatba bevezetett mag és a külső bélésűcső, illetve a furólyuk fala közé valamely megkeményedő anyagot vezetünk be, más célokra is alkalmazható, pl. vezetéknek uttestek, vasuttöltések, töltések, folyók, csatornák, alapfalak stb. alatt való átvezetésére, továbbá általában mindenhol, ahol arról van szó, hogy bizonyos adott ponthoz vezetékét fektessünk anélkül, hogy építési gödröt kellene kiemelni. Az eljárás tetszőleges hosszanti vezeték előállítására használható, így például elvezetőcsatornázások hosszanti vezetékének előállítására. Ebben az esetben a vezeték építésére előutcsőanyag (pl. agyag-, cement-, vascsövek) képezik a magot.

Kábelvezetékek fektetésénél a magnak egyes kábelerek átvezetésére szolgáló nyílásai lehetnek. Épp így használható az eljárás robbantó töltetek fektetésére, postai csővezetékek készítésére stb., mikor a magcső az illető tárgyat a nedvesség, szenny stb. védésére használható.

HAZAI HIREK.

Kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter dr. Fekete Aladár hajdutetétleni községi orvost az állami szénbányászati tisztviselők egyesített létszámában a VIII. fizetési osztály II. fokozatába a petrozsényi kir. kőszénbányahivatalhoz ideiglenes minőségű bányatorvossá kinevezte.

Eljegyzés. Lehoczky János lupényi bányamérnök eljegyezte dr. Kalmann János bányatitkár és neje Heidenfelder Ernesztin leányát, Grettikét Lupényben. — Kátz Antal számtiszt a bányagazgatóság mellé rendelt számvevőségnél, eljegyezte Herskovits Pepit Oroszfaluból.

Elszámolás. A Főiskolai Segélyző Egyesület elnöksége hálás és őszinte köszönettel ujabban a következő adományokat nyugtazza: Förster Gyula 20 K, Kiss

Ferenc 10 K, Kárász István, Derzsi Gábor, Szvoboda Mihály, Simonek Gotthárd 5—5 K, Koschatzky Rezső, Merényi Gyula 4—4 K, Blunár Ferenc, Pap István 3—3 K, Gál Imre, Petricsek István, Zseleznyák Péter, Enyedi János, Törzs Artur, Molcsányi Ernő 2—2 K, Szabó Benedek, Schmuck Hugó 1—1 K. — A mai napig befolyt adományok összege: 6827 K 27 fillér. E helyen hálás elismeréssel emlékezünk meg arról is, hogy városunk egyik jólelkű polgára, F i z é l y K á r o l y fürdőtulajdonos a „Mensa” tagjainak évente 40 darab ingyenes fürdőjegyet és korlátlan számú kedvezményes jegyet bocsájtott rendelkezésükre.

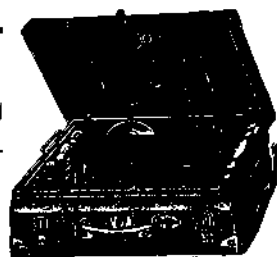
Fejlődik a széntermelésünk. A magyar szénbányák előreláthatólag az idén kb. 10%-kal több szenet fognak termelni, mint az előző esztendőben. Ennek az örvedetes javulásnak az okát a szakkörök egyfelől a porosz szén kínálatának csökkenésében, másfelől pedig abban keresik, hogy a magyar gyáraknak is elég munkájuk van és ez okból, továbbá pedig az országszerte nagy építkezés és a jó termés következtében a szénfogyasztás az idén erősebb. Így, minthogy a nagyobb kereslettel szemben a külföldi kínálat gyengébb, a magyar szén árá is emelkedik.

Adóhivatal Petrozsényben. A pénzügyminiszter elrendelte, hogy Petrozsényben adóhivatalt állítsanak fel. A hivatal szervezését máris megkezdték, úgy hogy újévkor megkezdheti működését.

Aranykotró a Murában. Sporzon Pál akadémiai tanárnak már ezelőtt tiz esztendővel feltűnt, hogy a muramenti földmives nép igen szép mellékjövedelemre tesz szert a Murában való aranymosással, ámbar csak szabad idejében és igen primitív eszközökkel végzi a mosást. Sporzon természetesen rögtön modern kotrógépre gondolt, amelylyel tökéletesebben és nagyobb mennyiségben lehetne a mosást végezni, és kutatni kezdte a folyót. A dolognak híre ment és mások is kutatni kezdtek; belgák, hollandok, amerikaiak jártak erre, de mindnyájan arra az eredményre jutottak, hogy a nagyüzemi aranymosás nem volna gazdaságos. Am Sporzon Pál tudományos meggyőződéssel szinte fanatikusan állította, hogy

Úti bőröndöt

és egyéb finom bőrart legelőnyösebben vásárolhat a készítőnél

Csángónál

Budapest, IV., Múzeum-körút 5. Telefon 67-00.

Grand Prix aranyérem Páris.

Olcso szabott árak.

A cím fontos.

(B)8832/611/24

SZIVATTYUKAT és MÉRLEGEKET

G A R V E N S W E R K E

WIEN, II., HANDELSQUAI 130.

(B. 96/43.46.)

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

gyárt mint különlegeséget és legnagyobb rakartart épület- és dia-phragma-szivattyukban

igenis, a nagyüzemű mosásnak fényes eredménnyel kell járnia, ami mihamar el is fog dőlni, mert Sporzonnak végre is sikerült összehozni egy konzorciumot, amely legközelebb teljes erővel megkezdí a mosási munkálatokat az Alsólendva szomszédságában lévő Mura szerdahelynél. A szükséges gépek három vaggonnal már a múlt hét csütörtökjén megérkeztek Muraszerdahelyre, ahol azokat már másnap felállították és próbaképpen üzembe hozták. Néhány nap mulva tehát teljes erővel megkezdődik a kincsmosás az aranyporos-medrű Mura homokos aljából.

Tanulmányut. Dr. Buchdrucker Lénárd, a „Rudai 12 Apostol Bányatársulat“ igazgatója több hónapra terjedő tanulmányútra indult Délafrikába. Utazásában elkísérik Sieber Adolf bányamérnök és Popper József zuzdafőnök.

A kőszénbányák részvényei iránt nagy érdeklődés mutatkozik a tőzsdén. Ugyszólván valamennyi kőszénrészvény kurzusában emelkedés konstatálható. Főleg a Magyar Általános Kőszénbánya és a Salgótarjáni részvényeit favorizálja a vásárló közönség. Az érdeklődést elsősorban a kitűnő természettel összefüggésben álló fokozottabb mezőgazdasági szükséglettel magyarázzák. De a vállalatok üzleti viszonyainak alakulásáról különben is a legjobb hírek vannak forgalomban.

Hirtelen halál. Szerdán reggel Szina Péter bányamunkás a bányába menet összeesett és azonnal meghalt. Szívzselhűdés ölte meg.

Szabad aranyelet. Csak nemrégiben történt, hogy a rudai 12 apostol bányatársulat bányájában nagy mennyiségű szabadaranyra bukkantak. Ujabbban a műszári telepen (Brád mellett) nagyobb mennyiségű szabadaranyat bányásztak ki. A dús aranyeleték annál érdekesebbek, mert néhány évvel ezelőtt ez a bánya alig termelt valamit és a kihasznált, hasznavehetetlen bányák közé sorozták. A meglepő eredmények egy tárna vágásából származnak és általános feltűnést keltettek a bányászati körökben is.

A Brád-Abrudbánya és Zalatna Rózi automobilarajáról ismételt megemlékeztünk már; legujabbban azt halljuk, hogy az állami bizottság a kincstári automobilaraj utvonatát megvizsgálta, s kedvezőnek találta. Az Alsófehérvármegye-hunyadmegyei gazdasági összeköttetésre rég kívánatos automobilaraját eszerint rövid idő mulva életbe lép.

Uj petroleumforrás. Az abrudbányai bányabizottság területéhez tartozó hunyadmegyei nagyhal-mágyi járásban fekvő Czoehsd nevű községben S uba Traján ingatlanán kutatás közben 12 méter mélységben petroleumot tartalmazó rétegre bukkantak.

Uj kőbánya-részvénytársaság. A gróf W o l k e n s t e i n Oszwald tulajdonában lévő fehérkőbányát és trachitbányát megvette a Hevesvármegyei Gyáripár Részvénytársaság, amely 400.000 korona alaptőkével külön társaságot alapít a bányák üzemére.

A Borzás-Romlasi bányatársulat szeptember 3-án Nagybányán tartja közgyűlését, melynek tárgyai: az igazgató jelentése a bányaeladás ügyében és a pénztári jelentés alapján az osztalék megállapítása.

Német bányászok szerencsétlensége. Szörnyű szerencsétlenség történt augusztus 10-én Bochum közelében. A „Hannibal I.“ nevű tárnában; reggel 5 órakor elszakadt a személyfelvonó drótkötele. A kosár, melyben 45 bányamunkás volt, a mélységbe zuhant. 25 bányamunkás meghalt. Azok a bányamunkások jártak legszerencsétlenebbül, akik a kosár alsó részében voltak, amely a bánya fenekén viz alá került. A kosárban 45 munkás volt, akik közül 18-an megsebesültek. Különösen láb- és hátgerinc-töréseket szenvedtek. A többi 27 munkás könnyen sérült meg és 19 közülük lakásukba mehettek. A szerencsétlenség miatt a munkát egyelőre beszüntették.

A földgázforrások, amelyek nagyszámban és régóta bugyogtak elő egy-egy falu határában, a kissármási gáz kitérésével menten az érdeklődés központjává váltak. Legujabbban Szatmárról írja tudósítónk, hogy Szatmármegye Avás nevű vidékén gazdag tartalmu földgázforrásokat fedeztek fel. Erről P é c h y Péter, az avasi járás főszolgabírája nyomban jelentést tett az alispáni hivatalnak és rámutatott arra, hogy a földgázforrások kihasználásával ott virágzó ipart lehetne teremteni és pontosan megjelölte azokat a helyeket, ahol a források előfordulnak. Ezek: Bikszád, Avásfelsőfalu, Vámfalu és Kányaháza. Több mint egy esztendeje, hogy a főszolgabíró jelentését megtette és sürgős intézkedést kért, de mindeztideig mi sem történt, vagy legalább is hallgatnak az illetékes fórumok. Ami fölött azonban nem szabad nagyon csodálkoznunk, ha elgondoljuk, hogy a kissármási gáz felhasználása érdekében sem történhetett még „sürgős intézkedés“, holott világos, hogy a kissármási forrás valamicskével fontosabb a bikszádinál.

Szénforgalom. A Máv. vonalai mentén fekvő kőszénbányák a július hó 23-tól július hó 29-éig terjedő héten, hat munkanap alatt, összesen 12.917 kocsirakomány szenet adtak fel; 491 kocsirakománnyal többet, mint az előző héten és 292 kocsirakománnyal többet, mint a múlt év hasonló (VII. 24-től VII. 30-ig) időszakában. Egy-egy munkanapon átlag 2152 vasuti kocsit raktak meg; 81 kocsival többet, mint az előző hét egy-egy munkanapján.

A szerkesztésért felelős: Dr. Bischitz Béla.

Festékek
és
lakkok

(B. 2139420/52. II.)

megbízható, szolid és olcsó beszerzési forrás a

Krayer E. és Társa Budapest

festék-, kence- és lakkgyára * os. és kir. udvari szállítók.
Főraktár és iroda: Ó es, és kir. Fensége, József főherceg udv. szállítója. A m. királyi államvasutak, állami gép- és vasgyárak, az összes waggongyárak Budapest főváros szállítói.

V., Váczi-ut 34.
„Krayer festékudvar“.

**KENŐANYAGOK, TISZTÍTÓANYAGOK, BŐR-BALATA-
TEVESZŐR-GÉPSZIJAK ELSŐRENDŰ MINŐSÉGEK BEN:**

ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V. ZRINYI-UTCA 4. GRESHAM PALOTA.

Szent-Lukács-fürdő, téli és nyárigyógyhely, Budán
csusz, köszvény, ideg- és bőrbajok ellen. Iszapfürdők, iszapborogatások, kő- és kádfürdők, külön férfi- és női vizgyógyintézet, gőzfürdők és gyógyvizuszodák. Szállodák, gondos penzió. KRISTÁLY forrásásványvíz étvágyat javít, gyomorrontást megakadályoz. Vidékre és külföldre fuvardíjmentes szállítás K 677.501 52/II.)

Eladó szabadalom.

Vizállásszabályozó 44227. számú magyar szabadalom gyakorlatbavételi joga eladó. Bővebbet Overhoff Gyula technikai irodájában Wien, IX/2. Wiederhofer-gasse 8.

Több mint
5,000
létesítmény

B.726/507/23.)

Eckardt Vilmos és Hotop Ernő
részvénytársaság

BUDAPEST, V. kerület,
Dorottya-utca 6. szám.

Tervezünk és vállalunk
1870. év óta:

Téglaégetőket, tetőcserépgyárakat, chamoto-téglaégetőket, mészégetőket, magnezitgyárakat, tüzelési berendezéseket, gyárkéményeket, kazánbefalazásokat.

BUDAPESTI KÖNYVNYOMDA VÁLLALAT

Kereskedelmi, ipari reklám-nyomatványok modern kivitelben készülnek.

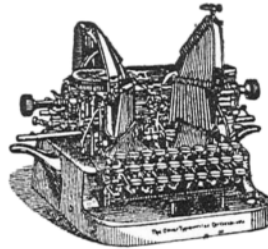
VIII., Német-utca 9. Telefon 95-18.

SZULTÁNFORRÁS

**BÓR- ÉS DÚS LITHION TARTALMÚ
GYÓGYÍTÓ ÉS ÜDÍTŐ ÍTAL.**
KIVÁLÓ HÚGYHAJTÓ ÉS HÚGYSAVOLDÓ
KUTKEZELŐSÉG: EPERJES.

Megrendelhető a „Magyar Ásványvíz Forgalmi és Kivitel R.-T.”-nél, Budapest. — Telefon 162-84.

B.2270-411 17

THE OLIVER látható írásu IRÓGÉP

legújabb VI-os modelje megjelent, mely rovatol és vonaloz. Díjmentes bemutatás az ország bármely részében. Kérjen Prospektust. Magyarországi vezérképviselők: **Bérczi és Shires, Budapest, VI., Teréz-körút 8. sz.** (B. 3831. 617. 25)

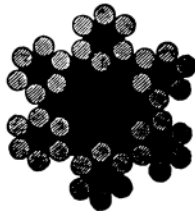
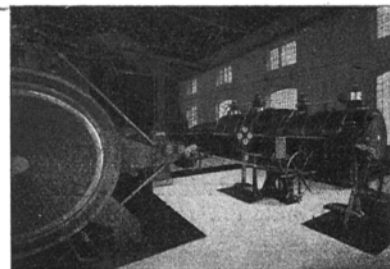
— Szent-Margitszigeti **ÜDÍTŐVIZ** —
kellemes ízű és egészséges szénssavval telített ásványvíz.
A fővárosi közmunkák tanácsa tulajdona. A Szent-Margitsziget Gyógyfürdő Felügyelőségének kezelésében Budapest. ♦ Telefon-szám 36-52. (B. 3302 800/52)

Erhardt és Sehmer gépgyára Saarbrücken.

Vezérképviselő: **FLAMM ADOLF**
műszaki irodája és gépészeti beendezések vállalat
Budapest, II., Margit-körút 48. sz.

Szállít: bányá- és kohógépeket, Diesel-nyersolajmotorokat, Centrifugális turbo-szivattyukat, gázgenerátorokat, Briquettsajtókat és dugattyus szivattyukat.

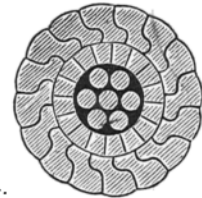
B.3835/641, 52

Felten és Guilleaume

kábel-, sodrong- és sodrongkötélgár
részvénytársaság

Budapest, V., Vízafogó 1460. szám.

Ólomkábelek. Villamvilágítási vezetékek. Sodrongkötelek.

!!! Elektrolitikus vörösrézhuvalok, okonitvezetékek, szerelvények stb. !!!

(B. 2095. 619. 25.)

Eredeti FREDIT CSAPÁGYFÉMEKET minden célnak megfelelő minőségekben gyárt kizárólag az:

ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V., ZRINYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA.

1094.
1911. szám.

Anyag- és papírszállítási hirdetemény.

A felsőbányai m. kir. bányahivatal az itteni szertár és a kerületi bánya- és kohóművek részére az 1912. évre szükséges és az alábbi kimutatásokban foglalt szertári anyagokat; ugyancsak a nagybányai m. kir. bányagazgatóság s a fenhatósága alá tartozó bánya- és kohóhivatalok, valamint bányaművezetőségek papírszállítási igényeit ajánlati úton óhajtja beszerezni és pedig:

Tétel-szám	T á r g y	S z á l l í t a n d ó												Összesen	
		A felsőbányai m. kir. bányahivatalhoz		A nagybányai m. kir. vörösvízi művezetőséghez		A nagybányai m. kir. kecszthegyi bányaművezetőséghez		A m. kir. jernyezlyi kohóhivatalhoz		A m. kir. óradnai bányá- és kohóhivatalhoz		A nagybányai m. k. bányagazgatósági Iroda kezelségéhez		drb. súly méret	meny. nyiség
		drb. súly méret	meny. nyiség	drb. súly méret	meny. nyiség	drb. súly méret	meny. nyiség	drb. súly méret	meny. nyiség	drb. súly méret	meny. nyiség				
I. Világító anyag.															
1	Repcze olaj	q	500	q	170	q	70	—	—	q	35	—	—	q	775
2	Petróleum		27		10						12			q	49
II. Kenő anyag.															
3	Gépolaj (Lubricatíngs)	q	145	—	—	q	12	—	—	—	—	—	—	q	157
4	Gőzhenger-olaj (Valvolin)	"	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	"	20
5	Olvasztott faggyu	"	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	"	14
6	Parafin zsír	"	30	—	—	—	—	—	—	q	7	—	—	"	37
III. Zsiradék anyag.															
7	Levegőn szárított tábla szalonna	q	5	—	—	—	—	q	16	—	—	—	—	q	21
IV. Fonottáru anyag.															
8	Pamutfonal 4. számú (mécsbél)	q	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	q	14
V. Szövöttáru anyag.															
9	Ponyvavászon, finom kenderből 64 cm. széles	m.	2600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	m.	2600
10	Ponyvavászon durva kenderből 58 cm. széles	m.	1900	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	m.	1900
VI. Kenderáru anyag.															
11	Kenderkőcz	—	—	q	30	—	—	—	—	—	—	—	—	q	30
VII. Szegáru anyag.															
12	Sodronyszeg 80 mm. hosszú 38 számú	drb.	450000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	drb.	450000
13	" 100 " 46		50000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		50000
14	" 120 " 50		120000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		120000
15	Sodronyszindelyszeg 55 mm. hosszú 22. számú	"	730000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	"	730000
VIII. Fémáru anyag.															
16	Kőfuró aczél 20 mm. vastag	q	120	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	q	120
17	Higany	kgr.	160	kgr.	1600	kgr.	200	—	—	—	—	—	—	kgr.	1960
IX. Öntöttvasáru anyag.															
18	Ócska aprózott vas, 1 drb 5 kgrg.-nál súlyosabb nem lehet.	—	—	—	—	—	—	q	1500	—	—	—	—	q	1500
X. Bognáráru anyag.															
19	Mázagberbencze	—	—	—	—	—	—	drb.	25000	—	—	—	—	drb.	2500
XI. Kémlelőci anyag.															
20	Borkó szellőztetett és átrostált	kgr.	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	kgr.	300
21	Borax darabos		300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		300
22	Salétrom őrlött		100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		100
XII. Papírneműek.															
23	Ministeri papiros	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	iv	2000	iv	2000
24	Kisirodai	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39600	—	39600
25	Ngyirodai "	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3400	—	3400
26	Fogalmazó "	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27500	—	27500
27	Nagymedián "	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3400	—	3400
28	Kismedián "	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1700	—	1700
Vonalozott papiros.															
29	Kisirodai	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	iv	400	iv	400
30	Koczkára vonalozott nagymedián	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	250	—	250
31	Csomagoló papiros erős	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7100	—	7100
32	" " közönséges	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4600	—	4600
33	Itatósi papiros vörös	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	800	—	800
34	" " fehér	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	450	—	450
Borítékok.															
35	Szürke nagy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	drb.	4000	drb.	4000
36	" kisebb	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11200	—	11200
37	Fehér "	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1000	—	1000

Az ajánlatok egy koronás bélyeggel látandók el, kívül „Ajánlat szertári anyagok, illetve papirszállításra“ felirással és az ajánlattevő nevével és lakásának jelzésével ellátott, pecséttel lezárt borítékban a felsőbányai magy. királyi bányahivatalnál 1911. évi szeptember hó 13-án délután 5 óráig bezárólag benyújtandók.

Az ajánlatok felbontása, vagyis a versenytárgyalás alantirt m. kir. bányahivatalnál f. évi szeptember hó 14-én délelőtt 10 órakor fog megtartatni.

A bánatpénz — hivatkozással ezen hirdetmény számára — a felsőbányai m. kir. bányahivatal pénztáránál leteendő; az ajánlathoz magát a bánatpénzt csatolni nem szabad.

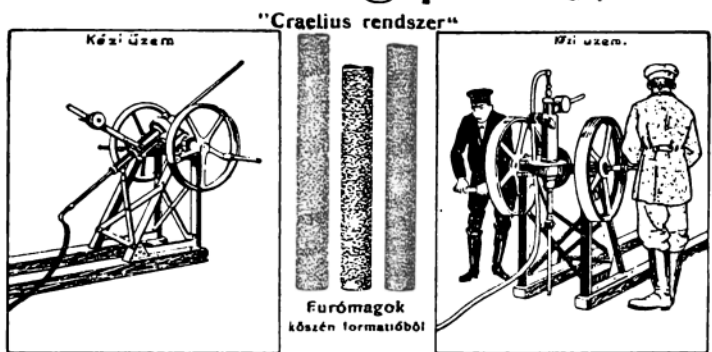
A szállítási és szerződési feltételek az alantirt m. kir. bányahivatalnál a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők, kívánatra azonban meg is küldetnek.

Felsőbányán, 1911. július hó 7-én.

(B. 639—31.)

Magy. kir. bányahivatal.

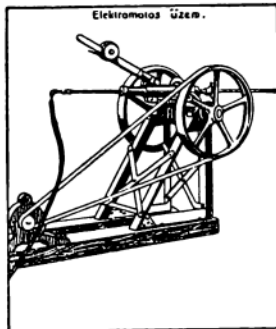
Kombinált kőzutfurógép kézi és gépüzemre

Nélkülözhetetlen bányáknál, aknáknál, kőbányáknál, mész és cementműveknél, mindenféle egyéb furásoknál. Minden irányban tur 250 m. mélységig, sőt mélyebbre is.

A furómagok épek s így az átfurt réteg hű képét nyerjük.

Igen nagy teljesítmény Egyszerű és szilárd Nem igényel javítást.
Legkisebb erőfogyasztás (10 m. á. oránként) Térfogata kicsi (2 x 2 x 2 m)

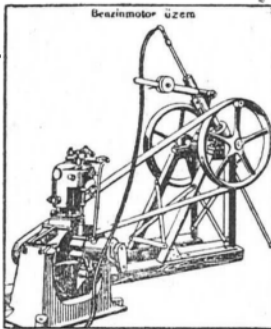

Távbeszélő 34.

LANGE, LORCKE & Co.

gyémánt szerszám gyár Brieg, 13 Bez. Breslau.

Sürgönyeim: Lange Lorcke, Brieg, Bez. Breslau.

Próbafúrás és bemutatás saját kísérleti helyünkön.

Prospektus és felvilágosítás érdeklődőknek rendelkezésére áll.

049/163/28.)

füllást keres

józan életű bányaiskolát jelesen végzett erőteljes egyének a kőszén és barnaszénbányászokban nagy gyakorlatossága van, bánya és külszín méréseket önállóan véggez, valamint irodai teendőket, üzemvezetői, bányamérő, vagy főaknási állást keres. Fizetési igény 200 K, lakás és világítás. Ajánlatok „M megbízható“ jellege alatt a kiadóba. (B 3633 636 35.)

FAMETSZETEKET ÉS KLISÉKET
ELSŐRENDEJÜ KIVITELBEN,
FELTÜNŐ MODON
JUTÁNYOS ÁRBAN ÉS RÖVID HATÁRIDŐ
ALATT SZÁLLITOK.

HEINRICH HAGEMANN
XYLOGRAFIAI MÜNTEZET
WIEN XVII/1 BLUMENG. 7

Dr. ALB. LESSING, Nürnberg-Glaishammer

elektromos szének gyára

Különlegesség: Szénkefék és bronzszénkefék dynamógépek és elektromotorok részére.

GEDEON ÉS KONT
Budapest, Lipót-körut 13. — Telefon 26—34.
(Biztosítótáblák) villamos szerelvényekhez.
(B. 714/447/45)

Műpala. A GEDEON és KONT-féle asbest-cementpala a legjobb legkönnyebb, legtartósabb és legcsinosabb tetőfedő anyag. Gyártatik tetszőleges méretben és színekben Teljes tetőfedések és falburkolatok elvállaltatnak a legszolidabb kivitelben